

Obecná ekologie a Ekologie krajiny I

Petr Jelínek a Mojmír Vlašín

Navazujeme na Úvod do botaniky, kdy studenti mapovali na hektaru druhové složení a pokusili se určit biotop. Studenti navštívili kvetoucí step, zimní Špilberk, jarní Hády a pozdně jarní Křtinsko. Každý student v rámci cvičení (Hády) vymapoval druhové složení kousku přírody. Toť návaznost.

1. 21.9. Úvod – Ekologie (Vlašín)
2. 6.10. Ekologie 2 (Vlašín)
3. 12.10. Ekologie 3 (Vlašín)
4. 19.10. Stránská skála – vymapování hlavního biotopu (matrix) a stupně ek.stability (ES)
5. 26.10. Arboretum Černá pole - EVSK
6. 2.11. Základní pojmy – krajina
7. 9.11. Krajinotvorné procesy a vývoj krajiny v čase (kvartér i kratší periody) – Ložek in Machar
8. 16.11. Výuka odpadá
9. 23.11. Ostrovní biogeografie
10. 30.11. Biodiverzita a ochrana krajiny (ZCHÚ, ÚSES, VKP)
11. 7.12. Antropické vlivy v krajině a hodnocení krajinného rázu
12. 14.12. Prezentace studentů
13. 21.12. Prezentace studentů

16.10. Terénní výjezd – mapování biotopů (asi někde, kde je chatička) – Hakrovka a Arboretum studenti budou rozděleni do 5 skupin: prales, louka, rybník, mokřad, luh s bledulí, provedou ve skupině určení druhů, zjistí nejpočetnější druh a zařadí do biotopu dle Katalogu biotopů

Seminární práce:

Vyberte krajinu minimálně 200x200 m a maximálně 1km², lépe obsahuje-li lesní a nelesní části. Vybraný výsek krajiny nebude součástí zvláště chráněného území. Vaším úkolem bude vytvořit mapu s ekologicky významnými segmenty krajiny (EVSK).

1. Stručně popíšete přírodní podmínky území a vývoj krajiny v holocénu (I,VII) vzhledem k vašemu území (archeologie, první psané zmínky o osídlení).
2. Popište potenciální vegetaci a zpracujete jednoduchou mapu biotopů vašeho výseku krajiny (II). Jednotlivé biotopy navštívte a stručně popište.
3. Na základně současného stavu (viz bod 2.) a potenciální vegetace (III nebo IV nebo V) určíte stupeň ekologické stability jednotlivých segmentů krajiny, které se tam nacházejí
4. Vymapujte EVSK. Krajinu je nutné vybrat tak, aby alespoň 1 EVSK obsahoval. (I)
5. Popíšete také ochranný významné druhy rostlin a živočichů (I)
6. Do mapy kromě EVSK zakreslíte i kulturně (nebo historicky) významné krajinné prvky. (V)

Práce bude mít maximálně 10 stran (plus přílohy).

Literatura k seminární práci

- I. Ukázková seminární práce
- II. Vondrušková: Mapování krajiny
- III. Mapový server Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL):
<http://geoportal1.uhul.cz/OprlMap/> tu jsou i typologické jednotky v lesích
- IV. Neuhauslová a kol.: Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky
- V. Server mapy.nature.cz a na Slovensku Enviro-portal. Dostupné z:
<http://globus.sazp.sk/atlassr/>

- VI. Machar, Drobilová: <http://envirup.profimap.cz/download/ochranaprirody/>
VII. Vojenské mapování (www.mapy.cz, *Vojenské mapovanie 1973 (mapa.zoznam.sk)*)
VIII. Územní plán obce, kde se to nachází, jsou tam i biocentra
IX. Osídlení v době kamenné (<http://globus.sazp.sk/atlassr/>)

seminárka a prezentace (60 bodů):

(hodnotím:

- vývoj a popis studované krajiny
- mapa potenciální vegetace
- mapa biotopů (současný stav krajiny)
- ekologická stabilita a EVSK
- zoologicky významné druhy a další pozoruhodnosti území
- komentáře a celkový dojem

prezentace je povinná a bude obsahovat

- mapa obecná – kde se území nachází
- mapy potenciální, současné vegetace (biotopů)
- mapa ekologické stability a EVSK
- ukázka vzácnějších druhů a pozoruhodností v krajině

test 40 bodů

Celkem (100 b.)

A: 100 – 81

B: 80-71

C: 70-61

D: 60-51

E: 50-41

Literatura ke zkoušce (podle důležitosti)

FORMAN, Richard T. T. a Michel GODRON. *Krajinná ekologie*. Translated by Jan Těšitel. Vyd. 1. Praha: Academia, 1993. 583 s. ISBN 80-200-0464-5.

Vlašín M.: Slovníček vybraných pojmů.

Storch D. a Mihulka S., 2000.: Úvod do současné ekologie. Portál, Praha,

Webový portál MAPOMAT (mapy.nature.cz)

Begon, M., J.L. Harper a C.R. Townsend, 1997.: *Ekologie: jedinci, populace a společenstva*. 2. vyd. Vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc,

DOLNÝ, Aleš. *Ekologie 1*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 2005. 162 s. ISBN 80-7368-088-2.

KOVÁŘ, Pavel. *Ekosystémová a krajinná ekologie : (textové teze)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 89 s. ISBN 978-80-246-1507-3.

Chytrý M, Kučera T. & Kočí M. (eds.) 2001 : Katalog biotopů České republiky

Mackovčín P. a Sedláček M. (eds.): Chráněná území ČR, svazek II. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 376 pp.